

viss grund tyckes vara följd vid deras bestämmande; men det är i alla fall en afgift, som statsverket uppbär af de enskilda bolagen.

På grund af hvad jag sålunda anfört, vågar jag föreslå,

att Riksdagen ville besluta, att räntan å alla de af staten till enskilda jernvägsbolag lemnade lån måtte från den 1 januari 1893 nedsättas till 4 procent, och amorteringen å samma lån utgå med $\frac{1}{2}$ procent årligen.

Stockholm den 30 januari 1892.

J. A. Johansson.

N:o 112.

Af herr **O. W. Redelius**, om *skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om framläggande af förslag till lag angående ny löneroglering för rikets presterskap.*

Kongl. förordningen den 11 juli 1862 angående allmänt ordnande af presterskapets aflöning var en riktig välgörning. Den helsades därför med glädje. Den har också verkat mycket godt, hvilket allt blifvit allmänneligen erkändt.

Dock framkom redan 1872 Riksdagens lagutskott med detta uttalande: »Det hade visserligen icke varit emot god ordning stridande, om från början svenska kyrkans presterskap lika med andra statens tjenstemän fått af statsverket uppbära sin aflöning, sådan den genom allmän lag är vorden bestämd». Utskottet tillade dock: »Under en tid, då hvarje svensk undersåte måste tillhöra svenska kyrkan, var det dock utan vidare betydelse, antingen de för detta ändamål erforderliga bidrag af församlingarne erlades till statsverket eller direkt till presterskapet».

Något annorlunda har emellertid förhållandet blifvit genom tillåtelsen att utträda ur statskyrkan och genom tillåtelsen för främmande religionsbekännare att inom riket stifta egna religionssamfund. Från deras sida hafva sedan tid efter annan framkommit yrkanden om befrielse för dissenters från skyldigheten att bidraga till aflöningen åt statskyrkans presterskap af skäl: att denna skyldighet påståtts »innefatta en stor orättvisa», »strida mot den religiösa fördragsamhetens principer» och »vara oförenlig med andan i gällande lagar» etc. Deremot har å andra sidan framhållits bland annat: att dessa afgifter i fråga äro att anse såsom »afgifter till staten, afsedda till vidmagthållande af en statsinstitution af stor omfattning och djup rot», att presterna numera äro mer statens än kyrkans tjenare, att deras tid och krafter tagas i anspråk lika väl för dissenters räkning som för statskyrkans egna medlemmar m. m., m. m.

Om dessa anförda med flera mer eller mindre viktiga skäl för och emot vägas mot hvarandra, uppskattas till deras verkliga värde och såmedelst i möjligaste måtto neutralisera hvarandra, qvarstår dock, synes mig, en tydlig förnimmelse af att dissenters fortfarande anse sig lida orätt i nu ifrågavarande hänseende. Medgifvas måste, att *om* och *när* orätt förefinnes, bör allt göras, hvad göras kan, att undanröjda orätten. Ty »hvad lika och rätt är» bör den ene bevisa den andre på alla områden, politiska såväl som kyrkliga och religiösa. Att handla efter denna grundsats är att handla klokt och försigtigt. Till och med om föreställningen om orättvisa är mera inbillad än verklig, är det af vikt, att den undanröjdes.

Är det anförda riktigt, så ligger deri en stark maning att taga i allvarligt öfvervägande, hvad rättvisan kräfver angående nu ifrågavarande sak. På förhand torde alla kunna enas derom, att dissenters med skäl icke kunna göra anspråk på *större* friheter och förmåner än de, som statskyrkans egna medlemmar åtnjuta, men måste vara belåtna, om de ställas *lika*. Likaledes må man kunna enas derom, att rättigheter och skyldigheter motsvara hvarandra. Om man på denna basis tager i betraktande frågan om afgifter till statskyrkans prester såväl för fastighet som för inkomst af kapital eller arbete och för person, torde lika rätt vederfaras alla, om alla dessa afgifter ingå till statsverket såväl från statskyrkans medlemmar som från dissenters. Sedan må staten gifva lika ersättning åt den ene som den andre för den tjänst, man gör staten, utan afseende på, om man tillhör statskyrkan eller icke. Huru denna grundsats kan komma att taga sig ut i verkligheten, torde böra skärskådas särskildt med tillämpning på svenska kyrkans presterskap

och särskildt med tillämpning på prester eller föreståndare för annat i riket tillåtet religionssamfund.

Hvad först beträffar statskyrkans presterskap, torde saken kunna ordnas sålunda: Ny lönereglering uppgöres. Dervid uppskattas först bostället, der sådant finnes, till sitt verkliga värde. Från dess uppskattade årliga medelafkastning fråndrages medelkostnaden för byggnadsskyldighetens fullgörande samt för sådan embetsskjuts, som ingen enskild med skäl kan åläggas prestera. Hvad, som utöfver den så beräknade nettoinkomsten af bostället erfordras till en efter tjänstgrad, embetsåligganden och lefnadskostnaderna i orten lämpad anständig bergning, fylles af stadskassan utan någon som helst direkt afgift från församlingsbornas sida.

Beträffande främmande religionsbekännare, som bilda egna af staten erkända religionssamfund och antaga af staten godkända församlingsföreståndare, må de till aflöning åt dessa föreståndare af stadskassan erhålla lika bidrag, som består statskyrkans egna medlemmar, så att t. ex. om en statskyrkoförsamling om 2,000 medlemmar erhåller i medeltal 2,000 kronor ur stadskassan till aflöning åt sin prest, så må en dissenterförsamling, vare sig af metodister eller andra, om 2,000 personer likaledes erhålla af stadskassan 2,000 kronor till aflöning åt sin prest eller församlingsföreståndare, med vilkor dock, att denne senare gör staten samma tjänster som statskyrkopresten.

Från skyldighet att bygga och underhålla prestgård har jag ock tänkt mig en utväg att befria såväl dissenters som statskyrkans medlemmar på så sätt, att byggnadsskyldigheten öfverflyttas på presterna, d. v. s. här kyrkoherdarne, emedan komministern bygga åt sig sjelfve. Men då denna fråga berör förslaget till ny ecklesiastik boställsordning, som Riksdagen för icke länge sedan haft sig förelagd men icke behandlat, emedan den ansågs vara under utredning hos Kongl. Maj:t, är nu ingen utsigt att få den diskuterad i Riksdagen, hvarför jag nu förbigår densamma.

Men den af mig här ofvan framställda hufvudfrågan synes mig vara så stor och af så genomgripande betydelse i flera riktningar och kunna medföra oöfverskådliga verkningar i kommande tider, att den väl förtjenar att komma under offentlig diskussion. I detta syfte, men icke af förhoppning, att redan vid denna riksdag uppnå något positivt resultat, tager jag mig dristigheten att hemställa,

att Riksdagen behagade besluta att genom skrivelse till Kongl. Maj:t anhålla, det tacktes Kongl. Maj:t

låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till lag angående ny lönerreglering för rikets prästerskap på ofvan angifna grunder, och att lönen uppföres på ordinarie stat.

Stockholm den 30 januari 1892.

O. W. Redelius.

N:o 113.

Af herr **A. Persson** i Mörarp, om ändrad lydelse af § 12 i gällande bevillningsförförordning.

Den princip, som genomgår gällande bevillningsstadga i fråga om beskattningen af inkomst af rörelse, är, att inkomsttagaren skall påföras beskattning der rörelsen drifves. Härför talar i främsta rummet det skälet, att frågan om beskattningen icke uteslutande ses ur statens synpunkt utan jemväl ur kommunens, och detta med all rätt, enär kommunen har sig ålagd skyldighet draga försorg om de arbetare, som användas i och för rörelsens bedrifvande, i den mån de eller deras familjer icke sjelfva kunna försörja sig, likasom de med undervisningen förenade kostnaderna för det uppväxande släktet.

Ofvan nämnda grundsats, att inkomst af rörelse skall påföras skattskyldig der rörelsen drifves, omintetgördes emellertid på ett mycket enkelt sätt. Man bildar bolag för att å visst bestämdt ställe drifva någon rörelse i större omfattning, som kan kräfva flere hundra arbetare. Intressenterna i företaget äro bosatte å annan ort än den, der rörelsen bedrifves, och man bestämmer, att ett visst belopp eller vissa procent af rörelsens vinst skall utgå till någon eller några af intressenterna i företaget under formen af arrendeafgift eller dylikt. Genom bestäm-